

Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming

Onderwijsinspectie

Hendrik Consciencegebouw
Koning Albert II-laan 15
1210 BRUSSEL

doorlichtingssecretariaat@ond.vlaanderen.be
www.onderwijsinspectie.be

Verslag over de doorlichting van Vrije Basisschool - De Kade te BOOM

Hoofdstructuur basisonderwijs

Instellingsnummer 10611

Instelling Vrije Basisschool - De Kade

Directeur Anne-Mie Coopman

Adres Bassinstraat 15_A - 2850 BOOM

Telefoon 03-880.27.40

Fax 03-880.27.48

E-mail info@dekade.be

Website www.dekade.be

Bestuur van de instelling VZW OLVI Boom

Adres Bassinstraat 15 - 2850 BOOM

Scholengemeenschap RUPEL

Adres Rozenlaan 44 - 2840 REET

CLB Vrij CLB Het Kompas

Adres Vijfhoek 1 A - 2800 MECHELEN

Dagen van het doorlichtingsbezoek 16-01-2017; 17-01-2017; 18-01-2017; 19-01-2017

Einddatum van het doorlichtingsbezoek 19-01-2017

Datum bespreking verslag met de instelling 02-02-2017

Samenstelling inspectieteam

Inspecteur-verslaggever Guido AERTS

Teamleden Hilde REYNIERS

INHOUDSTAFEL

INLEIDING.....	3
1 SAMENVATTING	5
2 DOORLICHTINGSFOCUS	8
2.1 Leergebieden in de doorlichtingsfocus	8
2.2 Procesindicatoren of procesvariabelen in de doorlichtingsfocus	8
3 RESPECTEERT DE SCHOOL DE ONDERWIJSREGLEMENTERING?	9
3.1 Respecteert de school de erkenningsvoorwaarden?	9
3.1.1 Voldoet de school aan de onderwijsdoelstellingen?	9
3.1.1.1 Kleuteronderwijs: Nederlands	9
3.1.1.2 Kleuteronderwijs: wetenschappen en techniek	9
3.1.1.3 Kleuteronderwijs: mens en maatschappij	9
3.1.1.4 Kleuteronderwijs: Nederlands - mens en maatschappij en wetenschappen en techniek	10
3.1.1.5 Lager onderwijs: Nederlands	14
3.1.1.6 Lager onderwijs: mens en maatschappij	17
3.1.1.7 Lager onderwijs: wetenschappen en techniek	18
3.1.1.8 Lager onderwijs: mens en maatschappij en wetenschappen en techniek	18
3.1.2 Voldoet de school aan de erkenningsvoorwaarde 'bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne'?	20
3.1.3 Voldoet de school aan de overige erkenningsvoorwaarden?	21
3.2 Respecteert de school de overige reglementering?	21
4 BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?	23
4.1 Onderwijsaanbod	23
4.2 Leerbegeleiding	25
4.3 Sociale en emotionele begeleiding	27
5 ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL	29
6 STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL	32
6.1 Wat doet de school goed?	32
6.2 Wat kan de school verbeteren?	33
6.3 Wat moet de school verbeteren?	33
7 ADVIES BETREFFENDE DE ERKENNINGSVOORWAARDEN	34
8 OVERIGE REGELGEVING: REGELING VOOR VERVOLG	34

INLEIDING

De decretale basis van het onderzoek

Tijdens een doorlichting gaat de onderwijsinspectie na of de school

1. de onderwijsreglementering respecteert,
 2. op systematische wijze haar eigen kwaliteit onderzoekt en bewaakt,
 3. haar tekorten al dan niet zelfstandig kan wegwerken
- (zie artikel 38 van het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, 8 mei 2009).

Een doorlichting is dus een onderzoek van

1. de onderwijsreglementering,
2. de kwaliteitsbewaking door de school,
3. het algemeen beleid van de school.

Een onderzoek in drie fasen

Een doorlichting bestaat uit drie fasen: het vooronderzoek, het doorlichtingsbezoek en het doorlichtingsverslag.

- Tijdens het vooronderzoek bekijkt het inspectieteam de gehele school aan de hand van het CIPO-referentiekader. Het vooronderzoek wordt afgesloten met een doorlichtingsfocus: een selectie van te onderzoeken aspecten tijdens het doorlichtingsbezoek.
- Tijdens het doorlichtingsbezoek voert de onderwijsinspectie het onderzoek uit aan de hand van observaties, gesprekken en analyse van documenten.
- Het doorlichtingsverslag beschrijft het resultaat van de doorlichting, bevat een advies over de verdere erkenning en wordt gepubliceerd op www.doorlichtingsverslagen.be.

Een gedifferentieerd onderzoek

1. Omdat de onderwijsinspectie gedifferentieerd doorlicht, onderzoekt het inspectieteam in de school een selectie van de onderwijsreglementering:
 - het voldoen aan de onderwijsdoelstellingen
 Hiertoe selecteert de onderwijsinspectie een aantal leergebieden.
 Daarbij onderzoekt de onderwijsinspectie altijd de volgende procesvariabelen uit het CIPO-referentiekader:
 - ♦ het onderwijsaanbod
 - ♦ de uitrusting
 - ♦ de evaluatiepraktijk
 - ♦ de leerbegeleiding.
 - een selectie van andere erkenningsvoorwaarden, waaronder de erkenningsvoorwaarde bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne.
 - een selectie van overige regelgeving.
2. Om de kwaliteitsbewaking door de school na te gaan, selecteert het inspectieteam een aantal procesvariabelen. Het inspectieteam gaat met de kwaliteitswijzer na of de school voor deze procesvariabelen aandacht heeft voor
 - doelgerichtheid: welke doelen stelt de school voorop?
 - ondersteuning: welke ondersteunende initiatieven neemt de school om efficiënt en doelgericht te werken?
 - doeltreffendheid: bereikt de school de doelen en gaat de school dit na?
 - ontwikkeling: heeft de school aandacht voor nieuwe ontwikkelingen?

3. Het inspectieteam onderzoekt ten slotte het algemeen beleid van de school aan de hand van vier procesvariabelen: leiderschap, visieontwikkeling, besluitvorming, kwaliteitszorg. In dit luik rapporteert het inspectieteam ook over het zorg- en gelijke onderwijskansenbeleid van de school.

Het advies

De adviezen die de onderwijsinspectie uitbrengt, hebben betrekking op alle of op afzonderlijke structuuronderdelen van de school. De onderwijsinspectie kan drie adviezen uitbrengen:

- een gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de verdere erkenning van de school of van structuuronderdelen.
- een beperkt gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de erkenning van de school of van structuuronderdelen als de school binnen een bepaalde periode voldoet aan de voorwaarden vermeld in het advies.
- een ongunstig advies: het inspectieteam adviseert om de procedure tot intrekking van de erkenning van de school of van structuuronderdelen op te starten.

Bij een ongunstig advies beoordeelt de onderwijsinspectie bovendien of de school de vastgestelde tekorten zelfstandig kan wegwerken.

Tot slot

Binnen een termijn van dertig kalenderdagen na ontvangst van het definitieve doorlichtingsverslag informeert de directeur van de school de ouders en leerlingen over de mogelijkheid tot inzage.

Binnen de dertig kalenderdagen na ontvangst moet de directeur van de school het verslag volledig bespreken tijdens een personeelsvergadering. Het bestuur van de school of zijn gemandateerde tekent het verslag voor gezien. Het bestuur stuurt het binnen dertig kalenderdagen na ontvangst terug naar de onderwijsinspectie en maakt eventueel melding van zijn opmerkingen.

De school mag het verslag niet gebruiken voor publicitaire doeleinden.

Meer informatie?

www.onderwijsinspectie.be en www.doorlichtingsverslagen.be

1 SAMENVATTING

Dit verslag rapporteert over de doorlichting van de gesubsidieerde vrije basisschool 'De Kade' gelegen in het centrum van de gemeente Boom. De school rekruteert vooral kinderen uit de buurt.

De school ligt in een campus met een secundaire school. Achter de school ligt een groengebied.

Na een generatiewisseling is er door omstandigheden nog een wisseling in het leiderschap geweest. De huidige directeur wordt bijgestaan door twee ervaren zorgcoördinatoren. Samen vormen ze het kernteam. De school kiest er bewust voor ervaren teamleden in te zetten als zorgleraren.

De leerlingenpopulatie is een weerspiegeling van de samenstelling van de buurt. 93% van de kinderen tikt aan op minstens één indicator van de Vlaamse sociaaleconomische status (SES). 21% van de kinderen tikt zelfs aan op alle vier indicatoren. Na een spectaculaire toename van deze kenmerken tijdens de zes laatste jaar is recent de situatie gestabiliseerd. Gezien de kenmerken van de leerlingenpopulatie krijgt de school heel wat extra lestijden ter ondersteuning. De school zet deze lestijden doordacht in. Vooral kiest ze voor vormen van co-teaching.

In haar oordeel houdt de onderwijsinspectie rekening met specifieke kenmerken van de school, de omgeving, het personeel en de leerlingen.

Op basis van het vooronderzoek van 10 januari 2017 bepaalde de onderwijsinspectie de focus die ze tijdens deze doorlichting onderzocht. In de kleuterafdeling ging ze de inspanningen van het schoolteam na om voor Nederlands, mens en maatschappij en wetenschappen en techniek de ontwikkelingsdoelen na te streven. In de lagere afdeling onderzocht ze de resultaten van het schoolteam om voor dezelfde leergebieden de eindtermen te bereiken. Daarnaast peilde de onderwijsinspectie naar de kwaliteit en de kwaliteitsbewaking van het onderwijsaanbod, de leerbegeleiding en de socio-emotionele begeleiding en naar aspecten van het algemeen beleid. Ten slotte onderzocht ze ook een selectie van regelgeving en de mate waarin de school aandacht heeft voor de bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne van de leeromgeving.

Het schoolteam streeft in voldoende mate bij de kleuters de ontwikkelingsdoelen na. In de lagere afdeling bereiken de leerlingen voor Nederlands en voor mens en maatschappij in voldoende mate de eindtermen. Omwille van de onvoldoende leerplankennis en toepassing van het domein techniek oordeelt de onderwijsinspectie dat het leergebied wetenschappen en techniek niet voldoet. Omwille van de kwaliteit van het subdomein natuur, de kwaliteit van het leergebied mens en maatschappij en de kwaliteit van het algemeen beleid delibereert de onderwijsinspectie het tekort voor wetenschappen en techniek. Dat betekent dat de onderwijsinspectie dit tekort niet zal opvolgen en dat ze erop vertrouwt dat de school dit tekort zelfstandig wegwerkt.

Het onderzoek naar de onderwijsdoelstellingen wijst uit dat het schoolteam over een aantal valide en betrouwbare outputgegevens beschikt. Bij de evaluatie van onderwijskwaliteit is het onderwijsaanbod naast deze gegevens medebepalend om de kwaliteit van het onderwijs te beoordelen.

De kleuteronderwijzers zorgen voor een degelijk aanbod waarin de onderzochte leergebieden geïntegreerd worden. Met de gerichte aandacht voor visualisatie, voor leesplezier, voor de emotionele taal en voor de reken- en schooltaal verhogen de kleuteronderwijzers de kwaliteit van het aanbod voor Nederlands. Het zorgteam en de werkgroep taalbeleid ondersteunen de verbeteringen. De kleuters krijgen ruimschoots kansen tot exploreren van de omgeving en experimenteren met materialen en technieken. Heel wat thema's bieden inhoud aan voor het leergebied mens en maatschappij. Het grondig gebruik van de leerplannen is de belangrijkste aanbeveling voor de kleuterafdeling.

De onderwijzers van de lagere afdeling zijn zoekende hoe ze het aanbod voor Nederlands beter kunnen afstemmen op de noden van de leerlingenpopulatie. Daartoe breiden ze het aanbod van het onderwijsleerpakket uit met vooralsnog individuele initiatieven. De werkgroep taalbeleid brengt een aantal nieuwe activiteiten en inzichten aan en tracht afstemming na te streven. Door de initiatieven vormt de bewaking van het leerplan een uitdaging.

De onderwijzers kiezen er grotendeels voor om de leergebieden mens en maatschappij en wetenschappen en techniek onder te brengen in het voormalige leergebied 'wereldoriëntatie'. Aan de maatschappelijke en sociale vorming besteden de onderwijzers heel wat aandacht. Binnen het domein techniek is de kennis en de toepassing van de leerplandoelen echter onvoldoende. Het domein natuur krijgt wel voldoende aandacht. De leerlingen krijgen ruimschoots kansen om de wereld rond de school te verkennen. Daarbij kan het schoolteam nog afspraken maken over de verkenning van de verkeerssituaties. De samenhang tussen de domeinen en het functioneel gebruik van tijds- en ruimtekaders vormen naast het domein techniek de belangrijkste aandachtspunten.

Het onderzoek naar de kwaliteit en de kwaliteitsbewaking van de processen in de focus toont aan dat de school systematisch werkt aan de processen onderwijsaanbod, leerbegeleiding en socio-emotionele begeleiding.

Op basis van het vernieuwde opvoedingsproject werkt de school doelgericht en gefaseerd om het onderwijsaanbod te optimaliseren. Ze werkt daartoe samen met interne medewerkers en externe ondersteuners of organisaties. Met verscheidene initiatieven betreft de school de ouders bij het schoolleven, het leren en de opvoeding van hun kinderen. Het schoolteam evalueert geregeld de initiatieven en stuurt die waar nodig bij. Vanuit intern overleg en externe nascholingen stimuleren de teamleden het positief omgaan met diversiteit.

De leerbegeleiding en socio-emotionele begeleiding gaan in deze school hand in hand. Daarbij zet de school in op taal, op emotionele vorming en op stimulering van goed gedrag. De initiatieven die de school op deze vlakken neemt, zijn gefaseerd uitgewerkt op leerling-, leerkracht- en schoolniveau. De zorgleraren ondersteunen de klasleraren met verschillende werkvormen zoals co-teaching. Daarmee zetten ze vooral in op de brede basiszorg en de verhoogde zorg. De uitbreiding van zorg is eveneens goed georganiseerd. Heel wat leerlingen genieten van aangepaste maatregelen. Kleinere aandachtspunten zijn de formulering van de zorgvraag vanuit de leerlingen en de fasering van de interventies.

Het onderzoek van het algemeen beleid maakt duidelijk dat de school vanuit haar visie en op basis van de prioriteitenplanning op langere termijn ernstig werk maakt van haar interne kwaliteitszorg. Het schoolteam herschreef samen het opvoedingsproject en betrok daarbij ook de ouders. Op basis van een intern kwaliteitsonderzoek en rekening houdend met de noden van de leerlingenpopulatie bepaalde het schoolteam de belangrijkste prioriteiten en zette deze om in algemene en meer concrete doelen en acties. Het schoolteam draagt het nieuwe opvoedingsproject en tracht zo goed mogelijk de acties uit te voeren. De klasleerkrachten krijgen daarvoor ondersteuning van het zorgteam dat op zijn beurt wordt bijgestaan door de pedagogische begeleiding en andere onderwijsexperten. Het kernteam stuurt de verbeteringen aan onder leiding van een gedreven directeur. Gezien de beperkte periode van haar leiderschap volgt zij de onderwijzers enkel op in hun klas- en algemeen functioneren. Voor de kleuterafdeling bevindt ze zich nog in de kennismakingsfase.

Het algemeen beleid van de school zet sterk in op het continu en stapsgewijs verbeteren van de kwaliteit van haar onderwijs.

Het onderzoek naar de bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne van de leer- en werkomgeving wijst uit dat de school op systematische wijze haar situatie op het vlak van bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne nagaat. Een aantal kleinere punten vragen bijkomende aandacht of opvolging.

Het onderzoek naar de geselecteerde aspecten van de overige erkenningsvoorwaarden toont aan dat het schoolteam de onderzochte reglementering respecteert.

De onderwijsinspectie formuleert een gunstig advies voor de erkenningsvoorwaarde 'voldoen aan de onderwijsdoelstellingen' voor beide niveaus.

Binnen het schoolteam is het draagvlak voldoende groot om het huidige ontwikkelingsproces verder te zetten. De kleuteronderwijzers en onderwijzers kunnen zelf verder de onderwijskwaliteit bijsturen en verbeteren of borgen. Ze kunnen zich hierbij laten inspireren door de aanbevelingen in dit verslag.

De onderwijsinspectie formuleert een gunstig advies voor de erkenningsvoorwaarde 'bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne'. Het schoolbestuur blijft te allen tijde verantwoordelijk voor de veiligheid van het personeel, de kleuters en de leerlingen.

De onderwijsinspectie formuleert een gunstig advies voor de overige erkenningsvoorwaarden.

2 DOORLICHTINGSFOCUS

Op basis van het vooronderzoek en in het kader van een gedifferentieerde doorlichting selecteerde de onderwijsinspectie onderstaande leergebieden en procesindicatoren/procesvariabelen voor verder onderzoek.

2.1 Leergebieden in de doorlichtingsfocus

Kleuteronderwijs - Leergebieden

Nederlands
wetenschappen en techniek
mens en maatschappij

Lager onderwijs - Leergebieden

Nederlands
wetenschappen en techniek
mens en maatschappij

2.2 Procesindicatoren of procesvariabelen in de doorlichtingsfocus

Onderwijs - Curriculum

Onderwijsaanbod

Onderwijs - Begeleiding

Leerbegeleiding
Sociale en emotionele begeleiding

3 RESPECTEERT DE SCHOOL DE ONDERWIJSREGLEMENTERING?

3.1 Respecteert de school de erkenningsvoorwaarden?

3.1.1 Voldoet de school aan de onderwijsdoelstellingen?

Het onderzoek naar het voldoen aan de onderwijsdoelstellingen levert voor de geselecteerde leergebieden het volgende op.

3.1.1.1 Kleuteronderwijs: Nederlands

Voldoet

De kleuteronderwijzers spannen zich voldoende in om met zoveel mogelijk kleuters de ontwikkelingsdoelen voor Nederlands na te streven. Vooral de aandacht voor school- en rekentaal en voor de leesbevordering vallen daarbij op. Met externe en interne ondersteuning neemt het kleuterteam initiatieven om het taalvaardigheidsonderwijs te optimaliseren.

3.1.1.2 Kleuteronderwijs: wetenschappen en techniek

Voldoet

De kleuteronderwijzers spannen zich voldoende in om met zoveel mogelijk kleuters de ontwikkelingsdoelen voor wetenschappen en techniek na te streven. De kleuters krijgen ruimschoots kansen om ervaringen op te doen met materialen, hechtingswijzen en grondstoffen. Vooral vanuit het domein natuur, en soms vanuit een probleemstelling voeren de kleuters onderzoeken uit, wat bijdraagt tot de ontplooiing van wetenschappelijke vaardigheden.

3.1.1.3 Kleuteronderwijs: mens en maatschappij

Voldoet

De kleuteronderwijzers spannen zich voldoende in om met zoveel mogelijk kleuters de ontwikkelingsdoelen voor mens en maatschappij na te streven. Doelen uit deze domeinen komen ruimschoots aan bod in de geïntegreerde themawerking. Door ouders in de klas te halen, door het maken van allerlei leeruitstappen en het gebruik van themamaterialen raken de kleuters vertrouwd met de wereld, met de omgeving en met de maatschappij. De tijdsaders zijn goed opgebouwd en worden meestal ook goed functioneel aangewend.

3.1.1.4 Kleuteronderwijs: Nederlands - mens en maatschappij en wetenschappen en techniek

Curriculum	De kleuteronderwijzers brengen het onderwijsaanbod onder in thema's. Deze
Onderwijsaanbod	zijn zowel gebaseerd op de jaarkring, gebeurtenissen, inhouden ontstaan uit de
<i>Referentiekader</i>	plotse belangstelling van kleuters of inhakend op specifieke noden. Soms
<i>Planning</i>	organiseren de kleuteronderwijzers thema's en activiteiten over de
<i>Evenwichtig en volledig</i>	leeftijdsgroepen heen.
<i>Samenhang</i>	
<i>Brede harmonische vorming</i>	
<i>Actief leren</i>	Als referentiekader hanteren de kleuteronderwijzers een koepeligen instrument. Vanuit de vier ervaringssituaties in combinatie met een brainstorming voorzien zij binnen de thema's een breed, samenhangend en evenwichtig aanbod. In de planningsdocumenten koppelen ze de activiteiten aan vrij concrete doelen die aangepast zijn aan de ontwikkeling van de kleutergroep. Daarmee krijgt het onderwijsaanbod een duidelijk doelgericht karakter.
	In de dagdagelijkse planningsdocumenten refereren de kleuteronderwijzers weinig naar de achterliggende leerplandoelen. Naar aanleiding van een uitgebreide analyse van de klasboeken heeft het kleuterteam voor een aantal aspecten een analyse gemaakt van de leerplannen wiskundige initiatie en wereldoriëntatie. Dit werk leidde tot een aantal afspraken over de graduele opbouw van kalenders, de begrippen voor school- en rekentaal en de signalering en remediëring van de taalvaardigheid. De geplande invoering van een nieuw referentiekader en de start van een digitaal planningsprogramma zullen het voor de kleuteronderwijzers makkelijker maken om bij de concrete dagplanning rekening te houden met de leerplandoelen en om deze systematisch te bewaken.
	De kleuteronderwijzers hebben al heel wat initiatieven genomen om het taalaanbod te verrijken. Ze zetten specifiek in op de verwerving van reken- en schooltaal. De leermeester lichamelijke opvoeding speelt daar eveneens op in tijdens haar lessen. Aan de systematische verwerving van de instructietaal besteden de kleuteronderwijzers minder aandacht. Dit schooljaar werkt het kleuterteam prioritair aan de 'socio-emotionele ontwikkeling'. Zowel bij gewone thema's als bij specifieke thema's besteden de kleuteronderwijzers veel aandacht aan het aanbrengen van emo-taal in daarvoor geplande activiteiten. De leermeester lichamelijke opvoeding organiseert met groepjes kleuters specifieke activiteiten die naast de motorische ook de socio-emotionele ontwikkeling bevorderen. In sommige klassen organiseren de kleuteronderwijzers soortgelijke activiteiten.
	Bij de jongere kleuters besteden de kleuteronderwijzers veel aandacht aan de praktische en hygiënische zelfredzaamheid, daarbij geholpen door de kinderverzorgster. Bij de oudere kleuters wordt de werking verdergezet. De school wil groeien naar een taalaanbod dat inhaakt op de principes van taalvaardigheidsonderwijs. Met externe ondersteuning van de pedagogische begeleiding en interne ondersteuning van de zorgcoördinator werkt iedere kleuteronderwijzer tijdens het schooljaar enkele thema's uit vanuit deze principes.

De school zet extra in op het leesonderwijs. De kleuteronderwijzers zorgen voor een aangepast boekenaanbod. Ze ontlelen daarvoor boeken zowel uit de schoolbibliotheek als de openbare bibliotheek. De boekenhoek heeft in het merendeel van de klassen groeikansen tot een meer gezellige inrichting, weg van de drukte en waar kleuters uitgenodigd worden om samen in een boekje te kijken. Het zelf maken van (foto) boekjes is nog niet de gewoonte, wel beschikt iedere klas over een fotoblog. De oudste kleuters bezoeken ongeveer maandelijks de openbare bibliotheek. Elke klas beschikt over een computer om zelfstandig naar digitale verhalen te luisteren en te kijken. Om het vertellen en voorlezen thuis te bevorderen, maakt het kleuterteam verteltasjes met bijhorende spellen. Onder meer in de moedergroepen leren kansarme ouders deze spellen spelen.

Het bijbrengen van de leesvoorwaarden verloopt geïntegreerd en is goed opgebouwd. Langs natuurlijke weg trainen de kleuters het gehoor, de Nederlandse klanken en maken ze al spelend kennis met cijfers en letters. Ook de leermeester lichamelijke opvoeding draagt op dat vlak haar steentje bij.

De kleuteronderwijzers hebben aandacht voor verticale samenhang. Voor de hoeken- en routineactiviteiten stelden zij groeilijnen samen. Met het team ontwierpen ze een puzzellijn over de leeftijdsgroepen heen. Gradueel opgebouwde afspraken over kalenders, begrippen, hoeken... vormen een basis voor de planning. De afspraken over het 'leren kiezen' en de 'oriëntatie in de klasruimte' zijn in de praktijk echter verwaterd, wat in sommige klassen een negatief effect heeft op het klasmanagement.

Met het eerste leerjaar hebben de kleuteronderwijzers een aantal afspraken vastgelegd onder meer over de kalenders, het aanleren van de pengreep en de rekentaal.

Het onderwijs is sterk levensecht. De kleuters maken geregeld leeruitstappen in de omgeving van de school. Daarbij gaat ook enige aandacht naar verkeersopvoeding. Ze maken daarbij ook kennis met sociale en culturele diensten. Door de veelvuldige schoolpoortcontacten, de moedergroepwerking, de openklasdagen, brieven ondersteund met pictogrammen... stimuleert het kleuterteam de ouders om te participeren aan de klaswerking. Geregeld komen ouders als 'expert' in de klas de themawerking verrijken. In alle klassen is het lopende thema vrij duidelijk zichtbaar. De kleuteronderwijzers verrijken de hoeken met themamaterialen. Om de themataal te accentueren maken de kleuteronderwijzers veelvuldig gebruik van visuele voorstellingen. De ingrepen die de kleuteronderwijzers doen om ook de school- en instructietaal te laten oefenen in de speelleerhoeken, zijn weinig gepland en daardoor ook minder duidelijk en beklijvend. Heel wat klassen beschikken over een bewegingshoek onder meer om drukke kleuters de kans te geven om zich door beweging even te ontladen.

De kleuters krijgen ruimschoots kansen tot exploreren van en experimenteren met onder meer technische materialen, grondstoffen en hechtingsmiddelen. Ze leren natuurverschijnselen waarnemen, ze zaaien in de klas en sorteren afval.

Door veelvuldig gebruik van uitdagende materialen, gegradeerde opdrachtkaarten, stappenplannen... krijgen de kleuters veel kansen tot actief leren. In een bijgewoonde activiteit stelde een kleuteronderwijzer een uitdagend probleem vanuit een verhaal. Bij de oudste kleutergroepen bewaken de kleuters op een aantal vlakken zelf hun voortgang.

Curriculum
Onderwijsorganisatie
Onderwijstijd
Klasmanagement

De kleuteronderwijzers maken goed gebruik van de beschikbare onderwijstijd. Ze zorgen in het algemeen voor een warm klasklimaat. Ze hanteren methodieken om drukke en agressieve kleuters af te remmen en tot rust te laten komen.

De kwaliteit van het klasmanagement is wisselend en zeker een aandachtspunt. Hinderende factoren zijn de pedagogische echo en een te druk stemgebruik van sommige kleuteronderwijzers. Enkele kleuteronderwijzers daarentegen zijn een meester in het vertellen en voorlezen van verhalen.

Het kleuterteam maakte nog geen formele afspraken over het bijbrengen en oefenen van gespreksconventies, waardoor in sommige klassen de praatkringen niet optimaal verlopen.

Materieel beheer
Uitrusting
Ontwikkelingsmaterialen

De kleuterafdeling beschikt ruimschoots over materialen om de ontwikkelingsdoelen na te streven. De kleuteronderwijzers maken zelf heel wat materialen aan. Het kleuterteam richtte een spel-o-theek in, waaruit de kleuteronderwijzers maar ook de ouders kunnen putten. De kleuteronderwijzers maken ook veelvuldig gebruik van de groene plaatsen in het schooldomein of ze brengen de natuur in de klas. De inrichting van een bijkomende kleuterspeelplaats zal onder meer gepaard gaan met de oprichting van een ontdekkingstuin.

Evaluatie
Evaluatiepraktijk
Evenwichtig en representatief
Kindvolgsysteem
Gericht op bijsturing

Naast de dagdagelijkse losse observaties organiseert het kleuterteam maandelijks observatiemomenten. De inhoud van de observaties wordt bepaald vanuit het zorgoverleg. De focus van de observatie kan zowel liggen op kleuters met een zorgbehoefte als op de groep. De zorgleerkracht neemt de klaswerking over zodat de klasleraar ongestoord kan observeren. Tweemaal per jaar screent het kleuterteam alle ontwikkelingsdomeinen. Hetzelfde gebeurt voor de screening van welbevinden en betrokkenheid. Soms maken de kleuteronderwijzers een sociogram als ze dat nuttig achten.

Vanuit de zorgwerking gaat veel aandacht naar de opvolging van de taalontwikkeling. De school gebruikt daartoe onder meer geijkte observaties en toetsen. Met een genormeerde toets gaat het kleuterteam de kennis van de rekentaal na.

De vele informatie wordt samengebracht in een kindvolgsysteem. Recent is de school gestart met de digitalisering daarvan. Het gebruik zal het overzicht van de beeldvorming bevorderen.

Evaluatie Rapporteringspraktijk <i>Interne en externe communicatie</i> <i>Evenwichtig en volledig</i>	Het kleuterteam heeft veel aandacht voor informatieverstrekking aan de ouders over de ontwikkeling van hun kind. Naast de reguliere klassikale en individuele oudercontacten organiseert het kleuterteam oudercontacten op uitnodiging. Om het contact op gang te brengen met anderstalige ouders kan de school beroep doen op een CLB-medewerkster die de gangbare Noord-Afrikaanse talen machtig is. Ook de organisatie van openklasdagen waarbij telkens een vijftal ouders aanwezig kunnen zijn, bevordert de communicatie.
Begeleiding Leerbegeleiding <i>Beeldvorming</i> <i>Zorg</i>	Het kleuterteam hanteert het zorgcontinuüm als kader voor de leer- en socio-emotionele begeleiding. De school zet sterk in op de brede basiszorg. De kleuteronderwijzers voorzien een gedifferentieerd aanbod op basis van gegradeerde materialen, keuzeactiviteiten, homogene of heterogene groepsindeling en gedifferentieerde opdrachten. Iedere klas krijgt een aantal zorguren toebedeeld die meestal aangewend worden in de vorm van co-teaching. De fasen van brede basiszorg en verhoogde zorg vloeien op een natuurlijke wijze ineen onder meer door het gebruik van rolwisseling. De interventies worden zorgvuldig gepland en opgevolgd. Vooraf op het vlak van de motorische en socio-emotionele ontwikkeling draagt de leermeester lichamelijke opvoeding bij aan de verhoogde zorg.
Professionalisering Deskundigheidsbevordering <i>Interne expertise</i> <i>Nascholingen</i>	Het kleuterteam besteedt veel aandacht aan de professionalisering van zorg- en kleuterleraren. Bijna elke personeelsvergadering bevat pedagogisch-didactische onderwerpen die duidelijk aansluiten bij de prioriteiten. De zorgcoördinator stuurt samen met de directeur deze vergaderingen aan. Ze doen daarbij veelvuldig beroep op externe onderwijsspecialisten. Bij het volgen van externe nascholingen spitsen de kleuteronderwijzers zich grotendeels toe op praktische onderwerpen die ze in de klas kunnen gebruiken. Ook het volgen van nascholingen over kleutergedrag springt in het oog. De leden van het kleuterzorgteam volgen naast praktische inhouden ook meer theoretische nascholingen, waardoor ze hun expertise verhogen. Daarmee dragen ze onder meer bij aan het taalbeleid dat de school opzet. Op basis van een sjabloon brengen de leden van het kleuterteam verslag uit op de personeelsvergaderingen.

3.1.1.5 Lager onderwijs: Nederlands

Voldoet

De onderwijzers spannen zich in om met zoveel mogelijk leerlingen de eindtermen voor Nederlands te bereiken. Naast het gebruik van het onderwijsleerpakket nemen ze heel wat initiatieven om tegemoet te komen aan de noden van de leerlingen. De onderwijzers zetten intensief in op zowel technisch lezen als op leesbevordering. Vanuit het groeiende taalbeleidsplan ondersteunen de zorgleraren de onderwijzers om experimentele lessen uit te werken in de richting van taalvaardigheidsonderwijs.

Curriculum	Als basis voor het onderwijsaanbod gebruiken de onderwijzers vanaf het
Onderwijsaanbod	tweede leerjaar een onderwijsleerpakket dat het accent legt op de
<i>Referentiekader</i>	taalonderdelen en op structuur. Deze taalonderdelen kunnen dan in de
<i>Planning</i>	taaltoepassingen verbonden worden door het gebruik van heuristieken. Om
<i>Evenwichtig en volledig</i>	tegemoet te komen aan de specifieke noden van de leerlingen op vlak van
<i>Samenhang</i>	woordenschat en de mondelinge taalvaardigheden, voeren de onderwijzers
<i>Brede harmonische vorming</i>	heel wat aanpassingen door aan de inhoud van het onderwijsleerpakket.
<i>Actief leren</i>	Deze aanpassingen verlopen echter niet georkestreerd, waardoor de
	volledigheid van het aanbod in het gedrang komt. Het taalbeleid dat de school
	opzet tracht met een maandelijks initiatief in alle klassen daarin een lijn te
	krijgen zodat het onderwijsaanbod en de taalmethodieken evolueren in de
	richting van taalvaardigheidsonderwijs. In het eerste leerjaar gebruiken de
	onderwijzers een onderwijsleerpakket dat het accent legt op de verwerving van
	de leesteknik en de samenhang met het leergebied wereldoriëntatie (mens
	en maatschappij – wetenschappen en techniek).

Gezien de onderwijzers afwijken van het onderwijsleerpakket, lopen ze het gevaar bepaalde leerplandoelen uit het oog te verliezen. Door het recente gebruik van de digitale agenda kunnen de onderwijzers de leerplandoelen bewaken. Sommige onderwijzers noteren echter uit 'verantwoordingsperspectief' heel wat leerplandoelen die voor de les niet erg relevant zijn, waardoor de overzichten een vertekend beeld kunnen geven.

De onderwijzers nemen een aantal initiatieven om de mondelinge taalvaardigheden meer aan bod te laten komen. Daartoe behoren de geregelde onthaal- en kringmomenten, de verscheidene groepeeringsvormen, rollenspelen, hogere lees- en presentatievormen... De school beschikt echter niet over een leerlijn voor de gespreksconventies. De onderwijzers besteden daar elk op eigen wijze aandacht aan.

De onderwijzers nemen ook initiatieven om het woordenschatonderwijs te optimaliseren, maar de vrij strikte indeling tussen taal(gebruik), spelling en taalsystematiek en het vrij sterk vakgescheiden onderwijs belemmeren de transfer. Het team van de lagere afdeling beseft dat de kennis van de instructietaal van essentieel belang is voor de verdere schoolloopbaan. Daarom heeft zij een inventaris gemaakt van de instructietaal die frequent voorkomt in schriftelijke toetsen, en deze gradueel uitgewerkt. Alle onderwijzers besteden nu dagdagelijks aandacht aan het toelichten en oefenen van deze instructietaal, waardoor de resultaten op schriftelijke toetsen uit verscheidene leergebieden kunnen stijgen.

De school besteedt zeer veel aandacht aan het leesonderwijs en aan de leesbevordering. Alle leergroepen bezoeken geregeld de plaatselijke bibliotheek. Elke klas beschikt over een ruime klasbibliotheek met zowel verhalende als informatieve boeken. In de onderbouw bevatten heel wat boeken het vereiste leestechisch niveau. De school neemt deel aan extern georganiseerde activiteiten in verband met leesbeleving en -bevordering. De onderwijzers van het eerste leerjaar zetten in op het aanvankelijk lezen. Met instrumenten en toetsen uit het onderwijsleerpakket volgen ze de leesontwikkeling op. Om tegemoet te komen aan de verschillen in vordering, organiseert de lagere afdeling vanaf het tweede leerjaar verscheidene leesvormen, en dit zowel in homogene als heterogene groepen. Om de leesvaardigheid functioneel te oefenen, organiseert het schoolteam tutorlezen en voorlezen aan kleuters.

Voor begrijpend lezen volgen de onderwijzers grotendeels het onderwijsleerpakket. Ze creëren wel bijkomende kansen onder meer in het leergebied wereldoriëntatie waar leerlingen teksten lezen om informatie te verwerven. Dit gaat soms gepaard met forumlezen als hogere leesvorm.

De onderwijzers hanteren een onderwijsleerpakket voor spelling dat grotendeels gebaseerd is op woordpakketten. Uit de gemiddelde resultaten van de toetsen blijken de meeste klassen goede resultaten te halen. De oudere leerlingen kampen echter met het probleem van het spellingsgeweten en maken veel spellingsfouten bij het creatief schrijven. De school beschikt nog niet over methodieken om dit probleem aan te pakken. Een ander probleem dat opduikt naarmate de leerlingen ouder worden is het woordbegrip bij de spellingslessen. Omdat de woorden in het onderwijsleerpakket merendeels in een geïsoleerde context worden aangeleerd, leveren de onderwijzers bijkomende inspanningen om de begrippen te verduidelijken.

Ook voor creatief schrijven nemen de meeste onderwijzers bijkomende initiatieven. De heuristiek die het onderwijsleerpakket als ondersteuning aanreikt, is in geen enkel klasbeeld terug te vinden. Toch hanteren de onderwijzers deze af en toe wanneer ze de leerlingen schrijftaken laten uitvoeren.

Voor het subdomein 'taalsystematiek' zijn de onderwijzers zoekende. Sommigen blijven nog het accent leggen op analyse van zinnen en benoeming van woordsoorten, andere trachten, onder meer door selectie in de bijhorende toetsen, de taalsystematiek in dienst te stellen van zinsproductie. Het overkoepelende domein 'taalbeschouwing' benaderen de onderwijzers grotendeels vanuit het onderwijsleerpakket. Tijdens de bijgewoonde lessen grepen enkele onderwijzers kansen om met de leerlingen te denken over taal en taalgebruik.

De onderwijzers trachten, dikwijls op eigen wijze, de horizontale samenhang tussen de taaldomeinen te versterken. Daarvoor hanteren ze onder meer zelfstandige en coöperatieve werkvormen. De onderwijzers zijn nog weinig vertrouwd met 'taaltakenonderwijs' eigen aan het taalvaardigheidsonderwijs. Ook met de andere leergebieden is over het algemeen de horizontale samenhang beperkt. Deze wordt meer systematisch nagestreefd tijdens het jaarlijkse schoolproject, het gezamenlijke thema 'Ik ben een kunstenaar' (met muzische vorming) en tijdens de meerdaagse openluchtklassen.

Om de verticale samenhang te bewaken, baseren de onderwijzers zich op het onderwijsleerpakket. Wanneer ze inhouden verschuiven naar een ander leerjaar zoals de werkwoordsvervoeging, maken ze daarover goede afspraken.

Curriculum
Onderwijsorganisatie
Onderwijstijd
Klasmanagement

De onderwijzers besteden voldoende uren aan het taalonderwijs. Door in andere leergebieden zoals wereldoriëntatie en muzische opvoeding ook taalaccenten te leggen of door productieve taalopdrachten te geven in de zelfstandige werkvormen, krijgen de leerlingen bijkomende kansen om hun taalvaardigheid te oefenen.

De onderwijzers zorgen voor een positief en stimulerend klasklimaat waarin leerlingen fouten mogen maken. De onderwijzers geven dan positieve en opbouwende feedback. Sommige onderwijzers bezondigen zich aan een hinderend pedagogisch echo wat het luisterklimaat en de interactie tussen leerlingen belemmert.

Materieel beheer
Uitrusting
Ontwikkelingsmaterialen
Leermiddelen

De onderwijzers beschikken over voldoende leermiddelen voor het onderwijs Nederlands. Ze maken goed gebruik van de digitale borden. De in de school aanwezige opnameapparatuur wordt nog niet intensief gebruikt in het taalonderwijs. De school kocht een aantal tablets aan. Die worden samen met de klascomputers in het taalonderwijs vooral ingezet om te oefenen. De onderwijzers hebben nog niet samen nagedacht over een leerlijn 'ICT gebruiken als ondersteuning bij het communiceren'.

Evaluatie
Evaluatiepraktijk
Evenwichtig en representatief
Kindvolgsysteem
Leerlingvolgsysteem
Gericht op bijsturing

Om de beginsituatie na te gaan bij de start van het eerste leerjaar neemt de school een genormeerde toets af. Daarmee bepaalt zij welke leerlingen vanaf het begin zeer nauwgezet opgevolgd en begeleid dienen te worden. De onderwijzers maken vooral gebruik van schriftelijke toetsen van het onderwijsleerpakket om de taalvorderingen van de leerlingen te evalueren. Sommige onderwijzers passen de toetsen aan om nauwer aan te sluiten bij de noden van de leerlingen of bij de principes van taalvaardigheidsonderwijs. Niet alle onderwijzers maken na afname van de summatieve spellingtoetsen gebruik van de in het onderwijsleerpakket voorziene kwalitatieve foutenanalyses. Alhoewel ze intensieve remediëringslessen voorzien, lopen ze hierbij het gevaar voorbij te gaan aan de oorzaak van de fout. Van de tweemaal per jaar georganiseerde spellingtoetsen van het leerlingvolgsysteem maken de zorgleraren wel een kwalitatieve foutenanalyse. De onderwijzers hebben het nog moeilijk om de productieve vaardigheden spreken en schrijven te evalueren. Niet altijd stellen ze hoofddoelen in de vorm van specifieke aandachtspunten voorop bij de evaluatie van deze vaardigheden. Weinig klassen beschikken over een portfolio voor creatief schrijven.

Het schoolteam bewaakt in enige mate de opbrengsten voor het leergebied Nederlands. Met het oog op aangepaste leerbegeleiding gaat ze met genormeerde toetsen voor spelling en technisch lezen de vorderingen na. De leerlingen van het vierde en zesde leerjaar nemen deel aan door de onderwijskoepel georganiseerde toetsen voor luisteren, begrijpend lezen en spelling. De school onderzoekt jaarlijks op welke vlakken de leerlingen uitvallen om bijsturingen te kunnen uitvoeren. De analyse gebeurt echter op korte termijn waardoor langetermijntrends moeilijk te onderscheiden zijn. De onderwijzers krijgen over deze resultaten nog weinig informatie.

Evaluatie
Rapporteringspraktijk
*Interne en externe
communicatie
Evenwichtig en volledig*

Door alle toetsen op het rapport te brengen, geeft de rapportering een vals beeld van het evenwicht tussen en het belang van de verschillende domeinen. De meeste rapporten bevatten vooral toetsen voor spelling. In de semestriële rapporten wordt dit euvel ongedaan gemaakt door gewichten toe te kennen. Uit analyse van de rapporten blijkt ook hier dat de hogere en vooral de productieve vaardigheden amper gewaardeerd worden. De onderwijzers hebben nog geen idee op welke wijze deze vaardigheden zonder het gebruik van punten toch gecommuniceerd kunnen worden.

Begeleiding
Leerbegeleiding
*Beeldvorming
Zorg*

De onderwijzers spannen zich in om het taalaanbod aan te passen aan de taaldiversiteit van de leerlingenpopulatie. Ze gebruiken daarvoor onder meer teksten uit verhalen, beperken de opdrachten voor leerlingen die het moeilijk hebben, of leggen de eisen minder hoog. Sommige leerlingen krijgen bij sommige onderwijzers creatieve uitbreidingstaken. De differentiatie in het spellingonderwijs is gebaseerd op het basis-herhalings-verdiepingsmodel. Leeszwakke klassen of leerlingen krijgen een intensievere leestraining. Om deze leerlingen aan te moedigen ook thuis te blijven oefenen, krijgen sommigen onder hen een leeskaart mee. Leerlingen die echt afhaken in het leesonderwijs, krijgen van de zorgleraren bijkomende leestraining met een remediërende leesteknik. Voor leerlingen met dyslexie gebruikt de school een compenserende ICT-toepassing. Voor leerlingen die een leerjaar overdoen, voorziet het schoolteam een aangepast taalcurriculum.

Professionalisering
Deskundigheidsbevordering
*Interne expertise
Nascholingen*

Het zijn vooral de zorgleraren en de leden van de werkgroep taalbeleid die zich verder professionaliseren over de didactiek van het Nederlands. Deze werkgroep krijgt ondersteuning van de pedagogische begeleiding. Maandelijks werken de zorgleraren voor ieder leerjaar een les uit waarbij veeleer de kaart van taalvaardigheidsonderwijs wordt getrokken. De zorgleraren ondersteunen de onderwijzers bij de uitvoering van de lessen.

3.1.1.6 Lager onderwijs: mens en maatschappij

Voldoet

De onderwijzers trachten met zoveel mogelijk leerlingen de eindtermen voor mens en maatschappij te bereiken. Inhouden uit beide domeinen komen ruimschoots aan bod. De kaders voor tijd en ruimte zijn voldoende gradueel opgebouwd.

3.1.1.7 Lager onderwijs: wetenschappen en techniek

Voldoet niet

Ondanks de sterke aandacht voor het domein natuur, is er onvoldoende garantie dat de leerlingen de eindtermen voor het leergebied 'wetenschappen en techniek' bereiken. Het onderwijs in techniek staat immers nog in de kinderschoenen. De visie en inhoud van het leerplan voor techniek zijn onvoldoende gekend.

3.1.1.8 Lager onderwijs: mens en maatschappij en wetenschappen en techniek

Curriculum	De school laat in het onderwijsaanbod en de rapportering de onderwijzers de
Onderwijsaanbod	keuze de twee leergebieden al dan niet als één geheel (onder de naam
<i>Referentiekader</i>	wereldoriëntatie) te benaderen. Het merendeel kiest zoals het vroeger was
<i>Planning</i>	voor integratie van de beide leergebieden.
<i>Evenwichtig en volledig</i>	Om het onderwijsaanbod te bepalen, baseren de onderwijzers zich op
<i>Samenhang</i>	verscheidene bronnen, waaronder een onderwijsleerpakket. Enkele jaren
<i>Brede harmonische vorming</i>	geleden heeft het schoolteam de inhouden van de thema's in kaart gebracht en
<i>Actief leren</i>	vergeleken met de onderliggende rubrieken van de negen bestaansdimensies.
	Daarmee wil het team overlappingsen voorkomen en hiaten opsporen. De studie
	is nog niet uitgevoerd tot op het niveau van de leerplandoelen zelf. Gezien de
	onderwijzers ondertussen een aantal inhoudelijke wijzigingen hebben
	doorgevoerd, is het overzicht aan actualisatie toe. De recente invoering van een
	digitale agenda waarin de onderwijzers de leerplandoelen aangeven, biedt de
	kans om het onderwijsaanbod tot op de leerplandoelen te bewaken. De digitale
	mogelijkheden worden nog niet aangewend om het onderwijsaanbod te
	optimaliseren. Het team is nog zoekende om kerndoelen en attitudinale doelen
	een plaats te geven in het geheel. In enkele leerjaren staat de huidige planning
	nog niet op punt.

Uit analyse van de inhouden blijkt dat de onderwijzers heel wat maatschappelijke thema's aanbrengen. Het team maakte nog geen afspraken over hoe de actualiteit systematisch aan bod kan komen. Uit de vele initiatieven die het schoolteam gezamenlijk neemt in verband met de socio-emotionele ontwikkeling en de verder verwerking daarvan in de klas blijkt dat het domein mens ruimschoots aan bod komt. De onderwijzers van de derde graad maakten interne afspraken over het aanbod van seksuele opvoeding. In de eindklas wordt daar meer expliciet op ingegaan.

Het domein 'techniek' staat nog in de kinderschoenen. De visie en inhoud van het leerplan voor techniek zijn onvoldoende gekend. De onderwijzers zijn zoekende en experimenteren met een beperkt aantal activiteiten. De leden van de werkgroep techniek volgen nascholingen om in de school een verbeteringstraject te kunnen opstarten. Het domein natuur komt voldoende aan bod, onder meer door gebruik van de groene ruimten op de campus en de schooltuin, bezoeken aan nabijgelegen natuurgebieden, en de tweejaarlijkse meerdaagse openluchtklassen. Daarbij leren de leerlingen een aantal onderzoeksvaardigheden. Op schoolniveau maar ook in een aantal thema's gaat aandacht naar milieueducatie.

De school neemt heel wat initiatieven om de leerlingen bewust te maken van de gevaren van het verkeer. Bijna alle kinderen komen met een fluo-vestje naar school. Leerlingen die nog niet kunnen fietsen, krijgen daarvoor een bijkomende training. De oudere leerlingen maken al fietsend leeruitstappen. De oudste leerlingen nemen deel aan een praktische verkeersproef met de fiets. Om zich te leren verplaatsen in het verkeer maken de leerlingen een aantal leeruitstappen. Het team heeft nog geen afspraken gemaakt wie welke specifieke verkeerssituaties zal bezoeken.

Het principe van de multiperspectieve benadering is nog niet steeds en overal doorgedrongen. Op dat vlak zijn er grote verschillen tussen onderwijzers en tussen de thema's binnen eenzelfde leerjaar. De horizontale samenhang tussen de domeinen komt nog het meest tot uiting bij projecten en bij de meerdaagse openluchtklassen, waarbij ook samenhang wordt nagestreefd met andere leergebieden. De inhouden van de domeinen natuur, verkeer, techniek, tijd en ruimte worden echter meestal en door de meeste onderwijzers in aparte thema's aangebracht.

De tijds- en ruimtekaders in de klassen zijn gradueel opgebouwd. Ze worden echter meestal te weinig functioneel aangewend.

De onderwijzers spannen zich in om de inhouden levensecht aan te brengen. Ze maken daartoe leerwandelingen, brengen materialen in de klas, en nodigen experts uit. De leerlingen krijgen ruimschoots kansen tot actief leren. De onderwijzers organiseren daartoe verschillende werk- en groeperingsvormen, zorgen voor informatieve bronnen, geven gerichte opdrachten... Ze besteden daarbij ook aandacht aan 'leren leren', onder meer door aan te geven wat de leerlingen zullen leren en wat ze zullen moeten kennen en kunnen, door de organisatie van syntheselessen, door gezamenlijke voorbereiding van toetsen....

Curriculum
Onderwijsorganisatie
Klasmanagement
Onderwijstijd

De onderwijzers voorzien voldoende onderwijstijd voor deze leergebieden. Het klasmanagement is overwegend goed.

Materieel beheer
Uitrusting
Leermiddelen

De lagere afdeling beschikt over voldoende materialen. De invoering van de tablets is een meerwaarde. De ICT-coördinator ondersteunt de invoering, onder meer door het aanreiken van nuttige apps en websites.

Evaluatie
Evaluatiepraktijk
Evenwichtig en representatief
Kindvolgsysteem
Leerlingvolgsysteem
Gericht op bijsturing

De onderwijzers maken grotendeels zelf de schriftelijke toetsen. De kwaliteit daarvan is vrij goed. De onderwijzers peilen naar kennis, inzichten en eenvoudige relaties. Sommige toetsen zijn te eenzijdig op geïsoleerde woordenschatkennis gericht. Het schoolteam heeft nog geen onderzoek uitgevoerd naar de representativiteit van de toetsen ten opzichte van de leerplandoelen.

Het team van de lagere afdeling heeft er nog geen zicht op hoe ze vaardigheden kunnen beoordelen. Uit de gesprekken blijkt dat de onderwijzers activiteiten organiseren om deze vaardigheden te oefenen, maar niet over instrumenten beschikken om gericht te observeren of om leerlingen zichzelf te laten evalueren.

Evaluatie Rapporteringspraktijk <i>Interne en externe communicatie</i> <i>Evenwichtig en volledig</i>	De onderwijzers rapporteren per toets op het rapport. Sommigen maken daarbij onderscheid tussen de twee leergebieden. Volgens de schoolafpraak verwachten de onderwijzers een ‘gewenst minimum’ van acht op tien. Een aantal onderwijzers maken vooraf een analyse om het gewenst minimum te verfijnen. Bij het deel met globaal commentaar van de klasleerkracht noteren de onderwijzers ook informatie over de attitudes en de leerhouding van de leerlingen. Het aparte rapportonderdeel dat gekoppeld is aan de tweemaandelijks actiepunten voor de sociale vaardigheden, bevat ook aspecten uit het domein ‘mens’.
Begeleiding Leerbegeleiding <i>Beeldvorming</i> <i>Zorg</i>	De onderwijzers spannen zich in om het aanbod af te stemmen op de mogelijkheden van hun klasgroep. Ze differentiëren vooral door het gebruik van coöperatieve werkvormen waarbij ieder groepslid een rol op zich neemt. Daarbij overheerst parallel groepswork, vooral in de vorm van doorschuifsystemen; complementair groepswork is nog geen verworvenheid in de klassen. Wanneer leerlingen moeilijkere teksten zullen lezen, organiseren de zorgleraren op vraag van de klasleerkracht soms pre-instructie.
Professionalisering Deskundigheidsbevordering <i>Interne expertise</i> <i>Nascholingen</i>	Het zijn vooral de onderwijzers die deel uitmaken van de werkgroep techniek die daarover externe nascholing volgen. De leden van de werkgroep verkeer organiseren vooral de gezamenlijke acties.

3.1.2 Voldoet de school aan de erkenningsvoorwaarde ‘bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne’?

De school gaat op systematische wijze haar situatie op het vlak van bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne na. Dit blijkt uit de regelmaat waarmee ze controles en risicoanalyses uitvoert. Daardoor kent ze de tekorten en is ze waakzaam voor ongunstige veranderingen in de leer- en werkomgeving van het personeel en de leerlingen.

Opgemerkte tekorten uit interne en externe controles neemt de school op in de verbeterplannen en geeft daaraan verder gevolg. Er is een duidelijk beeld van de kostprijs en de zekerheid over het vereiste budget. Sommige tekorten zijn op het ogenblik van de doorlichting al weggewerkt, andere verbeteringen zijn gepland. De instelling heeft aandacht voor maatregelen die, in afwachting van een oplossing ten gronde, de situatie minimaal verbeteren. Deze aandacht toont aan dat de instelling proactief handelt.

De werkwijze van de school geeft aan dat ze gebruikmaakt van de analyses van deskundigen en dat ze rekening houdt met de opmerkingen van het personeel. De school gebruikt daartoe een handig emailsysteem. Dit leidt tot een cultuur waarbinnen elkeen zich aangesproken voelt om op eigen niveau bij te dragen aan de bewoonbaarheid, de veiligheid en de hygiëne van de leer- en werkomgeving.

De bewoonbaarheid van de lokalen voldoet duidelijk. De klas- en personeelslokalen zijn comfortabel en veilig ingericht. De school breidt op het ogenblik de kleuterspeelplaats verder uit. Voor het weerkerend probleem van de loskomende trapleuningen zoekt de school een structurele oplossing. De wijze van berging van het kleutermateriaal dient herzien te worden. De compartimentering van de stookplaats in het blok van de eetzaal zal samen met de geplande renovatie aangepakt worden. Naar aanleiding van het keuringsverslag van de elektriciteit heeft de school al een aantal problemen opgelost. Enkele kleinere technische problemen moeten nog aangepakt worden. Nog niet alle klaslokalen beschikken over beveiligde lichtarmaturen. De evaluatie van de evacuatieoefeningen heeft aan het licht gebracht dat het alarm minder goed hoorbaar is in de turnzaal. Deze zaal beschikt over onvoldoende bergruimte voor de grote turntoestellen.

De gezondheid en hygiëne van de leer- en werkomgeving voldoet. De geurhinder in het bijgeplaatst sanitair blok (container) is een aandachtspunt. Voor de jongens is het aantal toiletten maar nipt voldoende.

Omwille van de dynamische aanpak en de reeds geleverde inspanningen om de school zo veilig mogelijk in te richten besluit de onderwijsinspectie tot een gunstig advies voor de controle van de bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne.

3.1.3 Voldoet de school aan de overige erkenningsvoorwaarden?

Het onderzoek naar het voldoen aan de geselecteerde erkenningsvoorwaarden levert het volgende op.

Onderzochte erkenningsvoorwaarden	
Leeft de school de bepalingen na over de taalregeling in het onderwijs? (decreet bao - art. 62,6°)	ja
Neemt de school de reglementering inzake vakantieperioden en de aanwending van de onderwijstijd, zoals bedoeld in artikel 50 in acht? (decreet bao - art. 62,8°)	ja
Heeft de school een beleidscontract of beleidsplan met een centrum voor leerlingenbegeleiding waarin de vereiste bepalingen zijn opgenomen? (decreet bao - art. 62,10°)	ja

3.2 Respecteert de school de overige reglementering?

Het onderzoek naar het voldoen aan de geselecteerde reglementering levert het volgende op.

Onderzochte regelgeving	
Is er een schoolreglement waarin de verplichte bepalingen correct zijn opgenomen? (decreet bao - art. 37)	ja
• geldelijke en niet-geldelijke ondersteuning die niet afkomstig is van de Vlaamse gemeenschap en de rechtspersonen die ervan afhangen	ja
• de bijdrageregeling	ja
• de engagementsverklaring tussen de school en de ouders waarin wederzijdse afspraken worden opgenomen over het oudercontact, voldoende aanwezigheid, vormen van individuele leerlingenbegeleiding en het positieve engagement ten aanzien van de onderwijstaal	ja
• het recht op inzage door de ouders en hun recht op toelichting bij de gegevens die op de leerling betrekking hebben, waaronder de evaluatiegegevens die worden verzameld door de school	ja
• informatie over extra-murosactiviteiten	ja
• de afspraken in verband met het rookverbod	ja

• het reglement inzake tucht en schending van de leefregels van de leerlingen, met inbegrip van een preventieve schorsing, een tijdelijke uitsluiting of een definitieve uitsluiting en inzake de beroepsprocedure voor de definitieve uitsluiting, inbegrepen het hanteren van redelijke en haalbare termijnen	ja
• de procedures volgens welke getuigschriften worden toegekend, met inbegrip van de beroepsprocedure	ja
• bepalingen in verband met het recht op onderwijs aan huis	ja
• de afspraken in verband met onderwijs aan huis	ja
• richtlijnen inzake afwezigheden en te laat komen	ja
• afspraken in verband met huiswerk, agenda's, leerlingenevaluatie en rapporten	ja
• de wijze waarop de leerlingenraad, de schoolraad en de ouderraad in voorkomend geval wordt samengesteld	ja
• de vermelding dat bij schoolverandering leerlingengegevens worden overgedragen naar de nieuwe school tenzij, en voor zover de regelgeving de overdracht niet verplicht stelt, de ouders er zich expliciet tegen verzetten na op hun verzoek deze gegevens te hebben ingezien	ja
Is het schoolreglement conform het inschrijvingsrecht? (decreet bao - art. 37)	ja
Is er een schoolwerkplan waarin de verplichte bepalingen correct zijn opgenomen? (decreet bao - art. 47)	ja
• de omschrijving van het pedagogisch project zijnde het geheel van fundamentele uitgangspunten dat het schoolbestuur voor de school vastlegt	ja
• de organisatie van de school en voornamelijk de indeling in leerlingengroepen	ja
• de wijze waarop de school het leerproces van de leerlingen beoordeelt en daarover rapporteert	ja
• de voorzieningen in het gewoon onderwijs voor leerlingen met een handicap of die leerbedreigd zijn, inclusief de werkvormen met andere scholen van gewoon/buitengewoon onderwijs	ja
• de wijze waarop de school via haar zorg- en gelijke onderwijskansenbeleid werkt aan de optimale leer- en ontwikkelingskansen van al haar leerlingen	ja
Bezorgt de school de verplichte informatie aan de ouders correct bij de eerste inschrijving? (decreet bao - art. 28)	ja
Voert de school een zorg- en gelijke onderwijskansenbeleid met het oog op de optimale leer- en ontwikkelingskansen van alle leerlingen? (decreet bao - art. 153 septies)	ja
Respecteert de school de voorgeschreven procedure die leidt tot het afleveren van een getuigschrift? (decreet bao - art. 53-57 en BVR van 24-11-1998)	ja
Worden de notulen van de klassenraad met betrekking tot het getuigschrift aangelegd en bewaard? (decreet bao - art. 53-57 en BVR van 24-11-1998)	ja
Verloopt het afleveren van de verklaringen aan leerlingen die geen getuigschriften basisonderwijs krijgen, correct? (decreet bao - art. 53-57 en BVR van 24-11-1998)	ja
Respecteert de school het recht op 28 lestijden per week? (decreet bao - art. 48)	ja

4 BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?

Het onderzoek naar de kwaliteit en de kwaliteitsbewaking van de geselecteerde procesindicatoren of procesvariabelen levert het volgende op.

4.1 Onderwijsaanbod

Doelgerichtheid Het schoolteam heeft recent de visie van haar pedagogisch project bijgesteld en voorgelegd aan de verschillende participatieorganen. Op basis van haar doelpubliek legt zij de volgende accenten: goed taalvaardigheidsonderwijs, ouderbetrokkenheid, veilige haven voor alle participanten, samen groeien in spelen en leren, een brede en stevige basisvorming en een Christelijke identiteit waarborgen als dialogeschool.

Om dit te realiseren, werkt de school samen met de ouders, het CLB, de pedagogische begeleidingsdienst en verschillende externe partners.

Ondersteuning De groeiende taalheterogeniteit op school noopte het team om zich te bezinnen op haar taalonderwijs. Sinds twee jaar werkt de school aan een taalbeleidsplan in samenwerking met de pedagogische begeleidingsdienst. De teamleden maakten al een aantal afspraken naar inhoud en didactische aanpak.

De school nam heel wat initiatieven om de ouderbetrokkenheid te verhogen. Vorig schooljaar werd de ouderraad weer opgestart. De leden organiseren onder meer informatieavonden, ouderbabbels en ondersteunen bij schoolactiviteiten. De ouders werden betrokken bij het opstellen van de recente nieuwe schoolvisie. De teamleden nodigen ouders uit op schoolvieringen, toonmomenten en welkomdagen. Er bestaan al vele jaren moedergroepen op school in samenwerking met het CLB. Ouders worden uitgenodigd om deskundigheden te tonen op multiculturele kooknamiddagen, te vertellen over hun beroep, samen gezelschapspelen te leren spelen, voor te lezen in eigen taal en dergelijke.

Naast de informele uitwisselingen bij het brengen en afhalen van de kleuters organiseert de school structurele oudercontacten voor beide niveaus. De school maakte een nieuw rapport en een nieuwe website aan met naast inhoudelijke aanpassingen meer aandacht voor overzicht en lay-out.

De school wil een veilige haven zijn voor alle participanten. Werken aan een positief en veilig leer- en leefklimaat staat hoog in het vaandel bij de teamleden. Zij evalueren dit dan ook geregeld bij de leerlingen en sturen bij waar nodig. Een aantal onderwijzers beroepen zich op specifieke onderwijsleerpakketten. Het 'Basboekje' met leefregels stimuleert het gewenst gedrag. De teamleden stimuleren het positief omgaan met diversiteit. Vanuit gerichte nascholingen leren zij culturele achtergronden kennen om daar gepast op in te spelen. Bij de uitwerking van thema's en lesactiviteiten houden ze in groeiende mate aandacht met diversiteit. Op de speelplaats zetten zij spelcoaches in om spelen aan te leren en het spelgedrag te optimaliseren.

Ook voorzien zij daar in een rustig hoekje waar leerlingen zich kunnen terugtrekken voor minder grootmotorische bewegingsspeel.

Om tegemoet te komen aan de sociaaleconomische noden van haar divers publiek werkt de school samen met verschillende instanties: CLB, gemeente (ruilbeurs, huiswerkbegeleiding ...), Huis van het kind, Welzijnsschakel en dergelijke.

Met de Herculespas (netoverschrijdend gemeentelijk initiatief) kunnen de leerlingen aan verminderd tarief deelnemen aan tal van culturele en sportieve activiteiten. De leerlingen maken ook kennis met de plaatselijke academie, jeugd- en sportverenigingen, de openbare bibliotheek, scholen uit het vervolgonderwijs en dergelijke.

Om het wereldbeeld van de kleuters en leerlingen te vergroten, maken de teamleden veel gebruik van materialen en visuele voorstellingen. De digitale borden, laptops en tablets en het uitgebreide boekenaanbod dragen daar ruimschoots in bij. Kleuters en leerlingen gaan regelmatig op uitstap en de school organiseert voor de bovenbouw meerdaagse extra-murosactiviteiten.

De school heeft aandacht voor de leergebiedoverstijgende eindtermen die zij integreert in haar dagelijkse werking. Het team van de lagere afdeling heeft een doorgaande lijn uitgewerkt in functie van leren leren. De onderwijzers maakten afspraken naar klasspecifieke uitwerkingen. Sociale vaardigheden krijgen extra aandacht in alle klassen met de maandpunten. Daarnaast organiseren de teamleden gevarieerde werk- en groeperingsvormen om leerlingen te leren omgaan met verschillende relaties en om te leren samenwerken. Recent werd een leerlingenraad opgericht om leerlingen inspraak te geven aan het onderwijsgebeuren. Voor ICT-vaardigheden zijn er heel wat individuele initiatieven in de school en kunnen de teamleden gebruikmaken van een gevarieerd aanbod.

Doeltreffendheid Het schoolteam getuigt van een reflectieve en responsieve houding. De teamleden evalueren het reguliere aanbod en de bijkomende initiatieven op basis van het pedagogisch project van de school. Zo nodig nemen ze maatregelen en doen zij bijstellingen. Sporen hiervan zijn terug te vinden in de verslagen van overlegmomenten.

Het taalbeleidsplan kan verder uitgewerkt worden zodat de visie in het omgaan met anderstaligen en taalzwakke leerlingen kan groeien in gelijkgerichtheid en verticale opbouw.

Trainen van sociale vaardigheden krijgt heel wat kansen op school, maar de teamleden kunnen sterker inzetten op gespreksconventies. Nascholing en opvolging zijn wenselijk om de didactische vaardigheden van de teamleden te verhogen.

De teamleden nemen heel wat initiatieven om de ICT-vaardigheden bij de leerlingen te trainen, maar er zijn nog geen afspraken op schoolniveau om de betreffende eindtermen in een doorgaande lijn uit te werken.

Ontwikkeling Het team wil het huidige brede onderwijsaanbod bestendigen en verder aanpassen aan de behoeften van de leerlingen. De school verzamelt systematisch noden en behoeften en stelt in onderling overleg een prioriteitenplan op voor middellange termijn. Na drie jaar stuurt zij het plan structureel bij. De school wil dit proces verderzetten.

De school overweegt om werkgroepen op te richten die in functie van noden tijdelijk kunnen ingezet worden. Zo werd recent een werkgroep techniek opgestart die zich momenteel professionaliseert, zaken uitprobeert om nadien te verbreden naar het team. De school wil verder werk maken van het taalbeleidsplan.

4.2 Leerbegeleiding

Doelgerichtheid In haar recent vernieuwd opvoedingsproject stelt de school dat ze een duurzaam en rechtvaardig zorgbeleid hanteert voor alle kinderen. Daarbij willen ze de zorg afstemmen op de noden van de kinderen door hen te dragen en uit te dagen, en dit in samenwerking en overleg binnen het team en met de ouders. De school werkt ook samen met externen om de ontwikkeling en het leren te ondersteunen.

De school hanteert bij de leerbegeleiding de principes van het handelingsgericht werken. Het team plant heel wat initiatieven en interventies gekoppeld aan de fasen van het zorgcontinuüm. Uit de verschillende prioriteitenplannen blijkt dat de leerbegeleiding systematisch inzet op leerling-, leraren- en schoolniveau. Vooral op het vlak van taalvaardigheid formuleert de school een aantal operationele doelen.

Ondersteuning Uit de gesprekken met de teamleden blijkt dat deze de diversiteit van de schoolpopulatie zowel als een uitdaging als een kans zien. Volgens vele teamleden heeft de school op dat vlak een mentale ommezwaai gemaakt. Alle teamleden voelen zich sterk betrokken bij de brede basiszorg en de verhoogde zorg en nemen in samenwerking met de zorgleraren op dat vlak hun verantwoordelijkheid op. Een sterk gemotiveerd zorgteam onder leiding van de twee zorgcoördinatoren, onder supervisie en met volle steun van de directeur, stuurt het zorgbeleid aan.

De uitvoering van het zorgbeleid beslaat grotendeels drie aspecten: de vraaggestuurde zorg voor kinderen met een ontwikkelings-, leer of socio-emotioneel probleem, het opzetten van een taalbeleid om het taalonderwijs Nederlands te optimaliseren, en het inzetten op de verhoging van de sociale en emotionele vaardigheden van de kinderen.

De leerbegeleiding is niet alleen sterk gestructureerd maar ook geïmplementeerd in de klaspraktijk. Het ongeveer maandelijks zorgoverleg tussen klasleraren en zorgleraren stuurt de initiatieven aan. Om zicht te krijgen op de beginsituatie van de kinderen ondersteunen de zorgleraren de observaties en de afname van genormeerde toetsen. De zorgleraren nemen de analyse daarvan op zich en bespreken het tijdens het zorgoverleg.

De basiszorg en de verhoogde zorg vloeien als het ware in elkaar over. De klasonderwijzers trachten door gebruik van differentiatie rekening te houden met de verschillen tussen de kinderen. Op dat vlak zijn er nog groeimogelijkheden in de zelfstandige werkvormen. Het schoolteam kiest veeleer voor vormen van co-teaching dan voor klasexterne organisatorische maatregelen. Daarbij doen de klasleraren geregeld aan rolwisseling waarbij ze de zorg voor zwakkere leerlingen op zich nemen. Ook bij arbeidsintensieve taken en om het actief leren te bevorderen, doen de klasleraren beroep op hun zorgcollega's. Klasexterne hulp kan zowel remediërend als preventief georganiseerd worden, het laatste bijvoorbeeld in de vorm van pre-teaching.

Zowel in de fase van de verhoogde zorg als de uitbreiding van zorg maken de zorgleraren een begeleidingsplan voor individuele kinderen. De kinddossiers bevatten heel wat nuttige achtergrondinformatie. Meer specifieke informatie om de problematiek te vatten zijn de observaties ('ik zie...', 'ik denk dat...') en de informatie uit genormeerde toetsen. De beschrijving van de problematiek is behoorlijk, maar kan op sommige vlakken nog secuurder. De teamleden geven ook informatie over de talenten en de belangstelling van de kinderen. Ze noteren wat ze al uitgeprobeerd hebben, wat haalbaar was en welk effect dat had. De zorgvraag wordt alsnog grotendeels geformuleerd als hulpvraag van de leerkracht. Toch zijn er ook soms sporen terug te vinden van de hulpvraag van de kinderen. Volgens de teamleden loopt een begeleidingsperiode tot het volgende zorgoverleg. Een meer verfijnde fasering is nog een uitdaging.

Heel wat leerlingen krijgen compenserende maatregelen. Dat gaat van eenvoudige hulpkartjes tot het gebruik van ICT. Leerlingen die een leerjaar overdoen, die een doorverwijzing zullen krijgen naar het buitengewoon onderwijs of zullen doorstromen naar de B-klas van het secundair onderwijs, krijgen al dan niet deels aparte trajecten. Deze kunnen ze zelfstandig of met ondersteuning van de zorgleerkracht uitvoeren.

Op het ogenblik van de doorlichting waren er geen teruggekeerde leerlingen van buitengewoon onderwijs met een 'individueel aangepast curriculum'. Binnen het lerarenteam is specifieke expertise aanwezig om dit gepast aan te pakken.

Het schoolteam doet beroep op heel wat externe organisaties en hulpverleners (zie ook proces onderwijsaanbod). De CLB-medewerkers zijn geregeld op de school aanwezig en zijn betrokken bij diverse vormen van overleg. Hun ondersteuning krijgt veel waardering van het schoolteam. Ook de hulp aan gongeleerden verloopt volgens het zorgteam vlot. Met externe hulpverleners zijn er geregeld contacten, zowel persoonlijk, via telefoon als per mail.

- Doeltreffendheid** In haar prioriteitenplan vermeldt de school het principe ‘MAGIE’ wat staat voor ‘Meetbaar-Acceptabel-Gecommuniceerd-Inspirerend-Engagerend’. Op een aantal vlakken heeft het schoolteam aandacht voor de effecten van haar initiatieven. Het zorgbeleid komt geregeld ter sprake in de personeelsvergadering en wordt steeds afgetoetst aan de inhoud en principes van de prioriteitenplanning. Onder meer door gebruik van onderzoeken en genormeerde toetsen gaat het schoolteam na of de inspanningen voor individuele vooruitgang hebben gezorgd.
- Ontwikkeling** Uit de langetermijnplanning blijkt de ambitie van het schoolteam om een sterk zorgbeleid te voeren. Zo beseft het schoolteam dat het taalonderwijs Nederlands nog meer aangepast moet worden aan de noden van de kinderen, en dat de ouderbetrokkenheid nog verhoogd kan worden. Er is een grote bereidheid bij alle teamleden om deze doelen te realiseren. De fasering van de prioriteitenplanning maakt de verdere implementatie haalbaar en draagbaar.

4.3 Sociale en emotionele begeleiding

- Doelgerichtheid** In haar recent vernieuwd opvoedingsproject wil de school de voorwaarden van geborgenheid, een veilig en positief leer- en opvoedingsklimaat en een stimulerende omgeving realiseren als basis voor de brede ontwikkeling van alle kinderen. Vanuit een schoolinterne analyse besteedt de school extra aandacht aan de socio-emotionele ontwikkeling en begeleiding. Daarbij gaan preventie en remediëring hand in hand. Het jaarthema van de school ‘Geef Bastronaut wat ruimte’ sluit nauw aan bij deze prioriteit.
- In het prioriteitenplan van de kleuterafdeling zetten de teamleden in op de ontwikkeling van de emotionele taal. De kleuterafdeling stelt daartoe doelen voorop op leerlingen-, leerkrachten- en schoolniveau. Deze zijn operationeel geformuleerd, waarneembaar en gefaseerd in de tijd. In de lagere afdeling zet het team in op beter ‘gedrag’. Ook hier zijn de doelen geformuleerd op de drie niveaus. Onder meer met een screening wil het schoolteam op termijn nagaan of het speelplaatsgedrag verbeterd is.
- Om de beginsituatie vast te leggen voor verschillende facetten van de tevredenheid van de leerlingen, namen de onderwijzers een genormeerde enquête af in de bovenbouw van de lagere afdeling. De school maakte een analyse van de resultaten en bracht dit op het teamoverleg.

- Ondersteuning** Beide schoolteams zetten de doelen om in concrete acties. Ze worden daarbij ondersteund door de zorgleraren. In de kleuterafdeling bevorderen de teamleden de socio-emotionele ontwikkeling door gevoelens aan te brengen met pictogrammen. Geregeld vertellen zij verhalen waarin gevoelens expliciet aan bod komen. Zij werken deze verhalen dan verder uit in een aantal activiteiten. De werkgroep taalbeleid ontwikkelt een observatie-instrument om het begrijpen van de emo-taal in kaart te brengen.
- In de lagere afdeling ontwikkelde een werkgroep een lijst met positief geformuleerde actiepunten. Deze lopen telkens twee maanden. Na een gezamenlijke introductie werken de klasleraren het actiepunt verder uit. Om het gedrag op de speelplaats te verbeteren, werken de onderwijzers spellen uit die ze aanleren als 'spelcoaches'. De leerlingen zijn al langer vertrouwd met een 'stop-methodiek' waarbij ze aangeven wanneer tegenover hen gesteld gedrag hun grenzen overschrijdt.
- De leerlingen krijgen een 'Basboekje' met leefregels en afspraken. De evaluatie van het gedrag van de leerlingen op de rapporten speelt specifiek in op de lopende actiepunten.
- Uit de gesprekken en het klasbeeld blijkt dat de onderwijzers vooral inzetten op de stimulering van positief gedrag. Daarmee benadrukken ze het preventief karakter van de initiatieven. Uit de analyse daarvan is nog weinig duidelijk hoe de onderwijzers de intrinsieke motivatie voor goed gedrag zullen bevorderen. Uit de gesprekken en de lesobservaties blijkt dat sommigen daar wel al mee bezig zijn.
- Recent richtte de school een leerlingenraad op, waarop de leerlingen enthousiast reageerden.
- Doeltreffendheid** Onder meer door de bespreking van de stand van zaken op de personeelsvergaderingen en het opmaken van observatie-instrumenten volgt het schoolteam de vorderingen op van de socio-emotionele begeleiding.
- Alle klasleraren spannen zich in om de acties uit te voeren. Ze beseffen allen dat de socio-emotionele ontwikkeling niet alleen een basisvoorwaarde is om tot leren te komen, maar dat het belangrijk is in de groei naar een volwassen persoonlijkheid.
- Ontwikkeling** Het schoolteam wil de ingeslagen weg verderzetten om de socio-emotionele begeleiding verder te optimaliseren door voortdurende reflectie en bijsturing. De responsiviteit van de teamleden is groot.

5 ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL

Het onderzoek naar het algemeen beleid van de school levert volgende vaststellingen op.

- Visieontwikkeling** Onder leiding van de directeur en het zorgteam hebben de teamleden de visie van de school herschreven. Ze vertrokken daarbij vanuit een intern kwaliteitsonderzoek. In het nieuwe opvoedingsproject houden ze impliciet meer rekening met de kenmerken van de leerlingenpopulatie, zonder afbreuk te doen aan de eigen christelijke identiteit. In een verdere fase heeft het schoolteam de nieuwe visie afgetoetst bij de ouders. Recent is dit opvoedingsproject goedgekeurd door het schoolbestuur. Uit de klasbezoeken en de gesprekken blijkt dat de vernieuwde visie gedragen wordt door het hele schoolteam.
- Kwaliteitszorg** De school groeit in haar kwaliteitszorg. Op basis van de interne schoolanalyse bepaalt het schoolteam de langetermijnprioriteiten en zet die uit in een tijdspad. Outputgegevens spelen daarbij al een zekere rol. Door het gebruik van het MAGIE-principe ('Meetbaar-Acceptabel-Gecommuniceerd-Inspirerend-Engagerend') neemt het schoolteam initiatieven om de beginsituatie vast te leggen en later met meet- of observatie-instrumenten na te gaan of er verbetering is. Tijdens de personeelsvergadering gaat het team geregeld na of de acties nog aansluiten bij de vooropgestelde doelen en bij de doelen uit het prioriteitenplan. Daardoor kan het schoolteam de acties bijsturen en eventueel de doelen bijstellen. Uit dit alles blijkt dat in het algemeen beleid van de school reeds heel wat elementen van de kwaliteitscirkel herkenbaar zijn.
- Leiderschap** Na een generatiewisseling van enkele jaren geleden is er door omstandigheden nog een directiewisseling gebeurd. De huidige directeur zet nu het beleid van haar voorgangster voort en werkt het verder uit. De beide ervaren zorgcoördinatoren verzekeren op lange termijn de continuïteit. Het kernteam bestaande uit de directeur en de zorgcoördinatoren bereidt de personeelsvergaderingen en een aantal pedagogische studiedagen voor. De directeur zet vooralsnog alleen in de lagere afdeling gerichte druk door de uitvoering van algemene klasbezoeken. Daarbij gaat ook aandacht naar de leerkrachtenstijl. Tijdens functioneringsgesprekken bespreekt ze met de teamleden zowel het klas- als schoolfunctioneren. De directeur is nog lerende wat betreft de kleuterafdeling. Daar voert ze vooralsnog kennismakingsbezoeken uit. De teamleden geven aan dat het tempo van de vernieuwingen hoog ligt, maar dit dankzij de goede ondersteuning ook draagbaar blijft.

- Besluitvorming** De directeur organiseert geregeld al dan niet deels aparte of gezamenlijke personeelsvergaderingen. Deze worden voorbereid door het kernteam en verlopen volgens een strikte timing. Sommige teamleden krijgen ook een rol in deze overlegmomenten. Wanneer nuttig doet de directeur beroep op de pedagogische begeleiding of andere externe experts. De besluitvorming gebeurt in gezamenlijk overleg en streeft de consensus na. Wanneer nodig hakt de directeur de knopen door. De teamleden spreken hun waardering uit zowel voor de inhoud als voor het vlotte verloop van de personeelsvergaderingen.
- GOK- en zorgbeleid** Het schoolteam baseert zijn zorg- en gelijke onderwijskansenbeleid op de analyse van data die de noden van alle leerlingen op een systematische manier in kaart brengt. De school heeft een correct beeld van het aantal leerlingen dat vanuit het eerste leerjaar doorstroomt tot het zesde leerjaar zonder leerachterstand op te lopen. Ze zet gerichte acties op om de doorstroom te bevorderen. Zo zet ze in op het vermijden en verlagen van het zittenblijven. Het schoolteam heeft een visie over de wijze waarop het zijn zorg- en gelijke onderwijskansenbeleid vorm wil geven. Het team organiseert de acties vanuit algemene doelen die aansluiten bij de noden van de leerlingenpopulatie. De schoolorganisatie zorgt ervoor dat het team de vooropgestelde doelen binnen het zorg- en gelijke onderwijskansenbeleid bereikt. De acties (op leerling-, leraren- en schoolniveau) die het schoolteam uitwerkt sluiten nauw aan op de vooropgestelde doelen. Hierbij is er expliciete aandacht voor kleuterparticipatie. Het zorgteam evalueert zowel permanent als vooraf vastgelegd de effecten van de acties binnen het zorg- en gelijke onderwijskansenbeleid. Het schoolteam heeft in zijn professionaliseringsbeleid aandacht voor de deskundigheidsbevordering van alle teamleden met het oog op het schooleigen zorg- en gelijke onderwijskansenbeleid en neemt expliciete initiatieven om de opgedane inzichten en vaardigheden te implementeren op de werkvloer.

- Talenbeleid** Op basis van een intern schoolonderzoek richtte het schoolteam een werkgroep ‘taalbeleid’ op. Deze werkgroep wordt ondersteund door de pedagogische begeleiding. Het schoolteam wil daarmee een antwoord bieden op de vele uitdagingen die zich stellen in een school met veel anderstalige en kansarme kinderen. De vooropgestelde doelen worden gefaseerd uitgewerkt in acties en bij de implementatie ondersteund door de zorgleraren.
- Met gestandaardiseerde observaties en genormeerde toetsen detecteert het schoolteam de talige noden. Onder meer door de aandacht voor reken- en schooltaal, emo-taal en voor instructietaal wil het schoolteam het opgroeien en leren van de kinderen verbeteren. De leerkrachten spannen zich in, onder meer door gebruik van activerende werkvormen, om te zorgen voor een uitdagende leeromgeving en een veilig klasklimaat. Het is voor veel teamleden nog een opgave om daarbij de kwaliteit van de interactie te optimaliseren.
- De leerkrachten zoeken naar taken in verschillende leergebieden waarbij zij zowel zwakkere als sterkere leerlingen voldoende kansen geven om zich ook op talig vlak te ontwikkelen. In de kleuterafdeling werken de kleuteronderwijzers sterk geïntegreerd. In de lagere afdeling is het gebruik van hogere taalvormen in het leergebied wereldoriëntatie kenmerkend. Alle leerkrachten kiezen overdacht voor verschillende werk- en groeperingsvormen naargelang de vooropgestelde doelen. Daarbij is co-teaching in de school goed ingeburgerd. De onderwijzers zoeken naar oplossingen om te talige toetsen aan te passen aan de mogelijkheden van de leerlingen.
- Het schoolteam maakt veeleer sporadisch gebruik van de thuistalen van de kinderen. Er zijn initiatieven om de ouders te sensibiliseren om thuis de interactie en het aanbod in de eigen taal te bevorderen.
- Het schoolteam neemt heel wat initiatieven om de ouders intensiever bij het schoolgebeuren te betrekken. Het schoolteam neemt verscheidene ondersteunende maatregelen om zowel schriftelijk als mondeling op een heldere en verstaanbare wijze met de ouders te communiceren.
- Deliberatie** De onderwijsinspectie delibereert het tekort voor het leergebied ‘wetenschappen en techniek’ in de lagere afdeling. De kwaliteit van het onderwijs voor het domein natuur, van het leergebied ‘mens en maatschappij’ en de kracht van het algemeen beleid geven de onderwijsinspectie het vertrouwen dat de school op eigen kracht dit tekort kan rechtzetten en zal daarom het tekort niet verder opvolgen.

6 STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL

6.1 Wat doet de school goed?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- Het schoolteam zet een taalbeleid op om het taalonderwijs te verbeteren en meer te richten op de ontwikkeling van (functionele) taalvaardigheden.
- Het schoolteam neemt heel wat initiatieven ter bevordering van het lezen en het leesplezier.
- De teamleden organiseren heel wat flexibele werk- en groeperingsvormen die het actief leren verhogen.
- De kleuteronderwijzers besteden gerichte aandacht aan de verwerving van de reken- en schooltaal.
- De kleuteronderwijzers zorgen voor een evenwichtig, geïntegreerd en levensecht onderwijsaanbod binnen de thema's.
- De kleuters krijgen ruimschoots kansen tot exploreren en experimenteren met materialen, hechtingsmiddelen, technieken... in het kader van het domein techniek.
- De onderwijzers besteden gerichte aandacht aan de verwerving van de instructietaal in functie van betere resultaten op schriftelijke toetsen.
- De onderwijzers leveren, weliswaar nog grotendeels op eigen wijze, inspanningen om het taalaanbod te verbreden en meer functionele taken te voorzien waarbij ze rekening houden met de noden van de leerlingenpopulatie.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen

- Het schoolteam neemt de nodige initiatieven om zich een duidelijk beeld te vormen van kleuters en leerlingen op basis van observaties, screenings en (genormeerde) toetsen.
- Zowel klasleraren als zorgleraren nemen gezamenlijk de verantwoordelijkheid op voor de brede basiszorg en de verhoogde zorg.
- Het schoolteam zorgt voor een flexibele organisatie van de leer- en socio-emotionele begeleiding, waarbij zij onder meer onderwijsvormen als co-teaching en rolwisseling toepassen.
- Het schoolteam maakt duidelijke afspraken over de organisatie van de leerbegeleiding en het regelmatige zorgoverleg.
- Het schoolteam werkt doelgericht samen met externe partners ter ondersteuning van het onderwijsaanbod.
- Het schoolteam tracht zoveel mogelijk de ouders te betrekken bij het schoolleven.

Wat betreft het algemeen beleid

- Het schoolteam ontwikkelde een vernieuwde schoolvisie, zet de vooropgestelde doelen uit in langetermijnplanning en voert de acties stelselmatig uit.
- Het schoolteam heeft veel aandacht voor kwaliteitszorg door het uitvoeren van interne onderzoeken en bevragingen, waarop het gepast inspeelt.
- De school beschikt over een gedeeld leiderschap waaraan ook de teamleden bijdragen.
- Het intern beleid geeft vanuit interne en externe impulsen richting aan de vernieuwingen, en ondersteunt deze zodat de implementatie voor de teamleden draagbaar blijft.
- Het gedreven schoolteam stelt zich positief op tegenover de vernieuwingen.

6.2 Wat kan de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- De kleuteronderwijzers kunnen meer kennis opbouwen van de leerplannen om het onderwijsaanbod en de evaluatie daarop af te stemmen.
- De kleuteronderwijzers kunnen nog meer inzetten op de verwerving van de instructietaal.
- De kleuteronderwijzers kunnen nog meer aandacht besteden aan de inrichting en opstelling van de boekenhoeken.
- De kleuteronderwijzers kunnen een doorgaande lijn uitwerken voor de graduele opbouw van het keuzeproces.
- De onderwijzers kunnen de vele initiatieven om het taalaanbod te verruimen meer op elkaar afstemmen en deze gradueel doorheen de school opbouwen.
- De onderwijzers kunnen meer aandacht opbrengen voor horizontale samenhang om het taal- en woordenschatonderwijs efficiënter aan te pakken, en voor samenhang binnen de thema's van wereldoriëntatie.
- De onderwijzers kunnen de tijds- en ruimtekaders functioneler aanwenden.
- De onderwijzers kunnen afspraken maken over de bezoeken aan plaatselijke verkeerssituaties en deze gradueel opbouwen.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen

- De onderwijzers kunnen de remediëring van het spellingsonderwijs gericht maken door kwalitatieve foutenanalyses te maken.
- Bij het opmaken van individuele zorgplannen kunnen de teamleden de hulpvraag ook vanuit de leerlingen formuleren en wanneer nuttig een fasering of tijdspad vastleggen.
- De onderwijzers kunnen bij de initiatieven voor de socio-emotionele begeleiding nog meer structureel aandacht besteden aan intrinsieke motivatie.

Wat betreft het algemeen beleid

- Het leiderschap kan de teamleden meer expliciet opvolgen op vlak van hun onderwijsstijl en mondelinge interactievaardigheden

6.3 Wat moet de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- De onderwijzers moeten de leerplandoelen voor techniek op een systematische en samenhangende wijze in het onderwijsaanbod plannen en uitvoeren met aandacht voor het technisch denkproces.

7 ADVIES BETREFFENDE DE ERKENNINGSVOORWAARDEN

In uitvoering van het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 is het advies:

GUNSTIG

- voor de erkenningsvoorwaarde 'voldoen aan de onderwijsdoelstellingen' voor het **kleuteronderwijs** en het **lager onderwijs**.
- voor de erkenningsvoorwaarde 'bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne'.
- voor de overige erkenningsvoorwaarden.

8 OVERIGE REGELGEVING: REGELING VOOR VERVOLG

Op de gecontroleerde overige regelgeving werden door het inspectieteam geen inbreuken voor verder gevolg door de onderwijsinspectie vastgesteld.

Namens het inspectieteam	Voor kennisname namens het bestuur
Guido AERTS de inspecteur-verslaggever	Anne-Mie Coopman de directeur
Datum van verzending aan de directie en het bestuur van de school	